

ХРОНІКА ТА ІНФОРМАЦІЯ

Ю. В. КОТЛЯР (Миколаїв)

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ, ПРАВА, ЕКОНОМІКИ, МОВОЗНАВСТВА, ФІЛОСОФІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРИ”

26 травня 2001 р. у Миколаєві в Миколаївському навчально-науковому центрі Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова відбулася традиційна (в останню суботу травня) Третя Всеукраїнська наукова конференція “Українська державність: проблеми історії, права, економіки, мовознавства, філософії, політології та культури”, присвячена 10-й річниці незалежності України. На конференцію прибули провідні науковці з Києва, Одеси, Харкова, Херсона, Севастополя, Миколаївської, Одеської та Полтавської областей. Активну участь у її проведенні взяли професорсько-викладацький склад і студенти вузів Миколаєва: Миколаївського навчально-наукового центру Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, Миколаївської філії Національного університету “Києво-Могилянська Академія”, Миколаївського державного педагогічного університету, Миколаївських аграрної академії, університету “Україна” та ін. Загалом з доповідями та повідомленнями виступило 150 чол. — викладачі, студенти, практики, з них — 11 професорів, 3 — академіки, 40 — доцентів, 22 — практики, 12 студентів, 8 — учнів шкіл, гімназій, ліцеїв.

Конференцію відкрив і вів завідувач кафедри українознавства МННЦ ОНУ, д-р іст. наук, проф., академік, лауреат премії ім. М. М. Аркаса, заслужений діяч науки і техніки України *В. П. Шкварець*. Зі вступним словом виступила і вітала її учасників голова оргкомітету конференції, директор МННЦ ОНУ *Л. І. Семко*.

На пленарному засіданні було заслухано 10 доповідей. Першим виступив канд. іст. наук *Ю. В. Котляр* з доповіддю “Ідея Української державності та її реалізація на Півдні України в 1919—1920 рр.”, присвяченою формуванням державного типу на Миколаївщині та короткій історії Української державності. Канд. іст. наук *А. І. Мисечко* висвітлив життя та діяльність Івана Липи, викладач кафедри всесвітньої історії МДПУ *В. А. Захарченко* виклала концепцію М. І. Костомарова про походження держави. Питанням головної церкви держави, проблемам української латиниці як засобу представлення державної мови були присвячені доповіді старших викладачів МННЦ ОНУ *І. М. Ради*, *Н. О. Чорної*, *Є. Г. Євсюкової*. Проблеми змісту і тлумачення в літературі Української ідеї виклав у доповіді канд. іст. наук, доцент ОНУ ім. І. І. Мечникова *Ю. І. Сурай*, а питання розвитку демократії і дисципліни — канд. філософ. наук, доцент МННЦ ОНУ *О. Г. Бакалець*. Завершилося пленарне засідання ґрунтовною доповіддю д-ра іст. наук, проф. *В. П. Шкварця* про діяльність видатного вченого світу, першого українського Нобелівського лауреата Іллі Ілліча Мечникова, ім’я якого носить Одеський Національний університет.

Всі доповіді були згруповані в шість секцій, якими керували провідні фахівці, переважно професори, доценти центру, інших Миколаївських вузів.

Секція 1. “Світ до початку XX століття”.

Керівники: д-р іст. наук, професор МДПУ *Й. М. Шкляж*, канд. іст. наук, доц. МННЦ ОНУ ім. І. І. Мечникова *В. Я. Рагулін*. Ця секція розглядала проблеми всесвітньої історії, археології, питання краєзнавства та історії України до початку XX ст. З цікавими доповідями виступили канд. іст. наук, доц-ти *Ю. С. Гребенніков*, *В. Ф. Кондрашов*, *Л. В. Гойко*, *В. А. Самчук*.

Секція 2. “Історія України та її державність у XX столітті”.

Керівники: д-р іст. наук, проф. *В. П. Шкварець*, д-р іст. наук, проф. МФ НА УКМА *П. М. Тригуб*; канд. іст. наук, доц. МННЦ ОНУ ім. І. І. Мечникова *С. П. Міхеев*.

З ґрунтовною доповіддю, присвяченою викриттю комуністичного терору та репресій проти інтелігенції й працівників органів НКВС при тоталітарному режимі, виступив канд. іст. наук, доц. МННЦ ОНУ ім. І. І. Мечникова, декан історико-правового факультету МННЦ ОНУ *М. М. Шитюк*. Спроби політичних і економічних реформ в УРСР у другій половині 1950-х — на початку 1960-х рр. висвітлив канд. іст. наук, провідний спеціаліст відділу регіональних проблем історії України Інституту історії України НАН України *О. Г. Бажан*. Проблема діяльності “Союзу крайніх терористів” на основі новітніх архівних матеріалів присвячено виступ канд. іст. наук *С. В. Сусорова*, а засобам масової інформації на етапі розвалу комуністичної системи — повідомлення канд. іст. наук *С. Костилювої*. В незвичному ракурсі було подано історію першого Українського військового журналу заслуженим працівником культури України *Т. І. Максим'юком*.

Секція 3. “Соціокультурна реальність, етнографія, релігія та особистості в історії України”.

Керівники: д-р іст. наук, проф., декан факультету політичних наук МФ НА УКМА *М. О. Багмет* та канд. іст. наук, доц. МДПУ *О. П. Хаєцький*.

Названа секція обговорювала проблеми культури в різних регіонах нашої держави. Велике зацікавлення викликали доповіді проф. Миколаївської філії Відкритого міжнародного Університету розвитку людини “Україна” *А. Г. Михайлика* про культурологічну підготовку студентів університету, канд. іст. наук *Т. С. Вінцовського* про політичну біографію В. Чеховського, ряд виступів адвоката *О. Панченка*, присвячених Р. Шухевичу та М. Лебедю, а також повідомлення про діяльність Одеського караїмського благодійного товариства і Російської Православної Церкви на Півдні України викладачів *Ю. І. Гузенка* та *О. П. Тригуба*. Заслужують на відзнаку повідомлення про формування духовної культури школярів на основі національних традицій українського народу, які підготував педагогічний колектив 1-ї української гімназії Миколаєва, на чолі з директором *С. В. Бережним*.

Секція 4. “Українознавство, мовознавство, освіта та виховання на терені незалежної України”.

Керівники: канд. іст. наук, доц. МННЦ ОНУ ім. І. І. Мечникова *Л. С. Спанатій*, завідувач кафедри іноземних мов *О. А. Добровольський*.

На цій секції було заслухано 35 доповідей, виступів і повідомлень, які охопили питання українізації, української та світової культури, української, англійської, німецької і латинської мов, а також проблеми виховання на-

ціональної гордості та духовних цінностей сучасної молоді. Слід відмітити доповіді канд. наук *П. І. Соболя, В. О. Михайлюка, О. Філатової, Ю. М. Оришаки*, проф. *Т. К. Пересунько*, доц. *А. М. Мирян*, а також виступи старших викладачів і викладачів *Г. П. Шкварець, П. М. Водяної, О. О. Віштакенко, Ю. В. Бжиської, Я. В. Стрельчук, В. В. Гуцаленко, І. Є. Шкарупи, Л. І. Сергієнко* та ін.

Секція 5. Політичні, психологічні, філософські, соціологічні та економіко-географічні аспекти розвитку України.

Керівники: *В. Я. Яблонко*, канд. психол. наук, проф. МННЦ ОНУ; *В. Ю. Боборикін*, канд. філософ. наук, доц. МННЦ ОНУ, завідувач кафедри соціально-політичних наук.

Тут були розглянуті проблеми громадянського суспільства, а роль у ньому жінок висвітлювала канд. іст. наук, доц., завідувач кафедри історичних дисциплін МННЦ ОНУ *Н. В. Шевченко*. Основні напрями зовнішньої політики України на сучасному етапі висвітлював канд. іст. наук, проф. *І. І. Печериця*. Питання демократичного транзиту і вітчизняної конфліктологічної науки розглянули канд. наук *М. В. Шаповаленко* і *І. Д. Денисенко*.

Певне значення відіграли виступи д-ра філософ. наук, проф. *Ю. О. Бабінова*, викладачів *Т. В. Кириленко, Р. В. Костенко, В. В. Русскіна, О. М. Підгорної, О. О. Яцунської, В. В. Кулакова, К. Нетудихати, А. В. Міщенко*.

Секція 6. Розвиток правових відносин в Україні: історія і сучасність.

Керівники: *В. П. Паліюк* — канд. юрид. наук, заст. голови Миколаївського обласного суду; *С. Г. Ковальова* — старший викладач кафедри правових дисциплін МННЦ ОНУ.

Секція розглянула ряд важливих питань історико-правової тематики: дисциплінарна відповідальність суддів в Україні, сучасний стан розкриття злочинів, статті цивільного процесу та самозахист цивільних прав, козацьке самоврядування, правова доктрина кримськотатарського народу в Україні, які були представлені доповідями і повідомленнями викладачів та аспірантів *С. В. Подкопаєва, В. М. Стешенка, Х. С. Рибалки, Т. М. Кіян, П. І. Репешко, К. В. Фауль, О. О. Терлецької, О. І. Шаповалової, О. А. Брильова, Л. М. Москвича, Б. В. Бабіна, А. Н. Євтушенка*.

Особливо слід відмітити доповідь про формування оптимальної структури органів управління соціальним захистом населення, підготовлену д-ром іст. наук, проф. *М. О. Багметом*, канд. економ. наук *О. Ю. Шкляревським* і *І. Д. Чиркіною*.

Активну участь у роботі конференції взяли студенти МННЦ ОНУ ім. І. І. Мечникова та переможці МАН. Заслужують на увагу доповіді *Ю. Рашковської* “Від перебудови до Української незалежності держави (1985—1991)”, *К. Черниченко* “Державно-правове життя Київської Русі”, *А. Зубицької* “Культурно-освітня діяльність гетьмана І. Мазепи”, *М. Рудика* “Історія селища Варварівка”, *К. Довгалюк* “Тилігуло-Березанський повстанський загін”, *А. Ліньова* “Колективізація та голод 1929—1933 років на території сучасної Миколаївщини”, *В. В. Войтко* “З історії села Данилівка Березанського району на Миколаївщині”, *Т. М. Редіце* “Найважливіші пам’ятки правової культури України”.

На заключному пленарному засіданні учасники конференції підбили підсумки роботи секцій, а також прийняли рекомендації. В них, зокрема, йшлося про необхідність комплексного і всебічного вивчення такого важливого питання в історії України, як її державність. Було визначено — як позитивне явище — публікацію двотомника матеріалів до відкриття конференції, який учасники і гості могли придбати під час реєстрації. Було висловлено сподівання, що і на наступний рік науковці матимуть змогу

зустрітися в стінах МННЦ ОНУ ім. І. І. Мечникова під час проведення наступної конференції.

Учасники конференції переглянули виставку наукової літератури, праць професорів і викладачів Миколаївського центру, які були надруковані до 10-ї річниці незалежності України, відвідали кафедри. Водночас ознайомилися з діяльністю створеного в центрі навчального краєзнавчо-етнографічного музею, де екскурсоводами були студенти — майбутні історики.

При цьому було відзначено ґрунтовну підготовку конференції оргкомітетом, на чолі з його головою — директором МННЦ ОНУ *Л. І. Семко*, а також працівників комп'ютерного та друкарського підрозділів. До початку конференції були видрукувані її програми, опубліковано по її матеріалах збірник наукових праць у 2-х томах, загальним обсягом майже 860 сторінок.